

Motion till riksdagen

1989/90:Fö410

av Lars Werner m.fl. (vpk)

JAS-projektet

Varje samhälle har behov av att finna områden dit kvalificerade resurser kan riktas. Inom de flesta utvecklade industriländer har krigsmaterielindustrin funktionen att kunna motivera stora insatser av kapital, forskning och tekniskt kunnande. I de fall marknadskrafterna inte kan mobilisera dessa insatser måste det bli en uppgift för hela samhället. För många nationer, där Sverige inte är något undantag, har krigsmaterielindustrin blivit den sektor som hittills har haft politisk acceptans för massiva satsningar.

Denna industri koncentrerar kompetens och blir ledande på flera strategiskt viktiga områden inom samhällsekonomin. Detta mönster är inte en gång för alla givet. Det kan och måste brytas. Civila projekt av motsvarande kvalifikationsgrad måste bli de som får samhällets resurser för att möta framtidens utmaningar. Utmaningarna saknas inte. Mot den bakgrunden är JAS-projektet onödigt.

Svenska folket anser att vi för närvarande bör ha ett militärt försvar. Vilken organisation, vapen och system som behövs för att möta tänkta militära hot är däremot något som varit en fråga för militära experter, och med vapenindustrin lierade krafter, att definiera. Vapensystem med förmåga att möta varje tänkbart hot har därmed blivit den normala utgångspunkten i diskussionen om svenskt militärt försvar. JAS-projektet representerar det mest avancerade som står att uppbringa. Givetvis måste vi fråga oss om det inte finns godtagbara alternativ – system med mindre kapacitet och till lägre kostnad. I ett perspektiv där Sverige aktivt arbetar för nedrustning och avspänning är ett fullföljande av JAS-projektet något som direkt strider mot detta syfte.

Projektet har haft tekniska svårigheter, förmodligen inte olösliga, liksom i många andra fall är det en fråga om ökade insatser av tid och pengar. Ingen kan i dag, liksom tidigare, ange vad slutkostnaden blir. Därmed får paradoxalt nog det s.k. "Concorde-argumentet" för varje dag ökad giltighet – dvs. på grund av att det redan har satsats så mycket resurser i projektet så blir det enbart av den anledningen omöjligt att avbryta det. Ett snabbt beslut om avveckling är därför nödvändigt. Samhället har redan slösat nog, vi behöver rikta våra resurser mot eftersatta områden.

Vpk har kritiserat JAS-projektet alltsedan det började diskuteras: det behövs inte i det svenska försvaret, samhället behöver resurserna till annat. En fortsättning av projektet är en återvändsgränd.

Hemställan

Mot. 1989/90

Fö410

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen beslutar avveckla JAS-projektet.

Stockholm den 23 januari 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Jan Jennehag (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)